

Aan de gemeenteraad

datum 16 juni 2025
zaaknr. 845988
behandeld door Cluster Concernadvies
onderwerp Initiatiefvoorstel dorpsbudgetten Kaag en Braassem
bijlage(n)

Geachte leden van de Raad,

14 mei ontvingen wij het concept 'initiatief raadsvoorstel' en een begeleidend schrijven vanuit de werkgroep Dorpsbudgetten Kaag en Braassem. Via deze brief geven wij u de door u gevraagde reactie op het voorstel.

Allereerst vinden wij het positief om te zien dat de werkgroep een gezamenlijk gedragen lijn heeft gevonden t.a.v. de dorpsbudgetten. Een juiste invulling van dit middel kan bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid van de dorpen van de gemeente Kaag en Braassem. Het hiertoe gestelde doel 'Het leveren van een financiële bijdrage aan dorpsinitiatieven die vanuit inwoners komen en zorgen voor een verbetering van maatschappelijke verbindingen en/of maatschappelijke doelen' onderschrijven wij dan ook. Wel zien wij graag een duidelijke aanleiding opgenomen in het initiatiefvoorstel. Welk probleem lossen we op met de dorpsbudgetten? Wat dient er mogelijk gemaakt te worden?

Een eerste belangrijke stap is met voorliggend voorstel gezet. Om te komen tot een technisch kloppend en goed werkbaar systeem, dat aansluit op de behoefte van de inwoners, uitvoerbaar en effectief is, willen we u nog een aantal kanttekeningen en tips meegeven. In deze brief geven wij u een handreiking die helpt in het bereiken van het gezamenlijke doel.

Ruimte voor inwoners

Als gemeente acteren we vanuit verschillende rollen. In sommige opgaven hebben wij een actieve (rechtmatige) rol en bij sommige opgaven een meer reactieve rol. In onze gemeente zijn bijvoorbeeld tal van verenigingen en organisaties actief, waarbij we als gemeente een reactieve rol hebben en waar aantoonbaar blijkt dat inwoners verantwoordelijkheid pakken om dit goed te organiseren (denk naast verenigingen ook aan energiecorporaties, organisaties als Stichting Groen Licht etc.). Net als in deze organisaties is het de bedoeling dat de regeling van het dorpsbudget van en voor inwoners is en dat de gemeente een reactieve

rol heeft. Juist deze reactieve rol maakt dat inwoners en organisaties met elkaar het gesprek aangaan.

In de beslispunten wordt gevraagd om 'de kaders' vast te stellen. In deze kaders wordt tot op detailniveau uitgeschreven wat u van een bestuur verwacht en staat hoe u dit graag ingevuld ziet worden. Als gemeente Kaag en Braassem zijn we gewend om mee te geven wat we willen, en dat we de hoe-vraag overlaten aan inwoners en organisaties. Ons voorstel zou zijn om deze lijn door te trekken en dus geen besispunt op te nemen over hoe de regeling dient te worden ingevuld. Juist deze vraag kan door een toekomstig bestuur zelf het beste ingevuld worden. Onder alinea 2.3 staat dat de kaders een eerste handreiking zijn voor het nieuwe bestuur van de stichting en dat zij deze naar eigen inzicht kunnen aanpassen en toepassen. Ons advies is om deze lijn ook op te nemen in de beslispunten. Wanneer het nieuwe bestuur hiermee geholpen is, kunnen de 'kaders' later ter kennisgeving aan het nieuwe bestuur worden overhandigd. Hiermee geeft u potentiële bestuursleden het vertrouwen om hier zelf mee aan de slag te gaan. Dit zal hen ook meer comfort geven om invulling te geven aan een vrijwilligerstaak waar men ook bestuurlijke (hoofdelijke) verantwoordelijkheden draagt.

Routing en verantwoording

Zoals hierboven beschreven zal het nieuwe bestuur zich verantwoordelijk voelen om de goede dingen te doen en leert onze ervaring dat je daar ook veel in kan loslaten en daarmee het vertrouwen geeft aan onze inwoners. Waar een bestuur wel in moet worden gefaciliteerd is de link naar de gemeente. Een heldere, stevige structuur waar zij op kunnen aanhaken biedt hen houvast in het realiseren van de regeling en uitvoeren van hun taak. Tevens biedt dit hen comfort in het dragen van de bijkomende verantwoordelijkheden. Ons advies is daarom bij deze regeling gebruik te maken van de daarvoor bestaande procedures, die al goed zijn vastgelegd en geborgd in processen en capaciteit en geborgd zijn op rechtmatigheid en continuïteit. Wij lichten dit hieronder toe.

In het voorstel wordt onder 2.2 aangegeven dat er een samenwerkingsovereenkomst dient te komen met de gemeente en dat het jaarverslag naar de raad wordt gestuurd. Ook geeft u aan dat er voor twee jaar budget dient te komen. Uit het voorstel wordt niet direct helder hoe dat dient te worden uitgewerkt. Als aanvulling op uw voorstel adviseren wij om de financiering inclusief verantwoording te laten lopen via een subsidie, conform de regels uit de Algemene Subsidieverordening. Dit biedt het bestuur de benodigde houvast om samen te werken met de gemeente, aan te sluiten bij wet- en regelgeving ten behoeve van de financiering vanuit de gemeente en dus uiteindelijk comfort dat nodig is om de regeling uit te voeren. Door deze routing is ook helder wie (raad, college en ambtelijke organisatie) vanuit welke rol en verantwoordelijkheid aanspreekpunt is voor het bestuur. Tegelijkertijd behoudt het bestuur voldoende vrijheid om invulling te geven aan de regeling en mee te bewegen met ontwikkelingen in de samenleving.

Governance

Zoals hierboven aangegeven is ons advies om de exacte vormgeving van de Governance over te laten aan het nieuwe bestuur. Wat ons inziens wel kan helpen (zowel voor het bestuur als in het creëren van een goede regeling) is om een aantal kaders voor de juridische constructie mee te geven die gaan over 'wat we willen' en niet over 'hoe dat moet'. Wat hierin kan helpen is om de kaders samen te vatten in de volgende uitgangspunten:

- **Transparantie:** zorg voor duidelijke criteria en processen zodat iedereen begrijpt hoe beslissingen worden genomen, maar ook dat aanvragers hierdoor van elkaar kunnen leren.
- **Gelijkheid:** behandel alle aanvragen eerlijk en zonder vooroordelen, zodat iedereen gelijke kansen heeft.
- **Verantwoording:** zorg voor toezicht op de besteding van middelen en zorg dat er verantwoording wordt afgelegd over de resultaten (bijvoorbeeld door het aanvragen van een Ambi-status) en hoe het bestuur gaat functioneren en zorgvuldige afwegingen maakt.
- **Samenwerking:** de regeling dorpsbudgetten functioneert op de grensvlakken van waar andere organisaties acteren (o.a. De Driemaster). Het is niet de bedoeling om met deze regeling in het maatschappelijk veld concurrentie te organiseren, maar juist om synergie te realiseren en de gaten dicht te lopen waar die nu bestaan. In de regeling moet dit geborgd worden. Een aanvulling op al bestaande budgetten of subsidieregelingen hoeft geen probleem te zijn zolang het bestuur oordeelt dat dit van meerwaarde is ten behoeve van het gestelde doel van de dorpsbudgettenregeling.

Laat het bestuur de regels die zij hierover vastleggen, openbaar maken en hier transparant naar alle inwoners over verantwoorden. Bij de subsidieaanvraag bij de gemeente voor dorpsbudget kan de stichting vervolgens de uitwerking van deze kaders toelichten en kan het college toetsen of deze passend zijn bij de realisatie van bovenstaande uitgangspunten en het door u gestelde doel van de dorpsbudgetten.

Verdeling per dorp

De kaders die worden gesteld zijn bepalend voor het gedrag dat we buiten gaan zien. Als gemeente erkennen we de diversiteit die de verschillende dorpen hebben, maar erkennen we ook de onderlinge afhankelijkheid die dorpen hebben. Inwoners uit het ene dorp kunnen en moeten bijvoorbeeld gebruik kunnen maken van voorzieningen en activiteiten uit een ander dorp (Bilderdam heeft geen dorpshuis, alleen Leimuiden een buitenzwembad, etc.). Juist 'bovendorpse' voorzieningen helpen de leefbaarheid te vergroten. Door in deze regeling schotten te zetten tussen de dorpen ontstaan er beperkingen in initiatieven of wordt de regeling onnodig complex. Een goed werkende regeling werkt verbindend tussen de dorpen en helpt inwoners om samen te werken. Ons voorstel is dan ook om geen onderscheid tussen dorpen te maken en een overkoepelend budget te hanteren.

Financiering

Verder is ons niet helder hoe de regeling financieel geborgd is. In het voorstel is opgenomen dat er vanaf 2026 80.000 euro beschikbaar wordt gesteld. Hierin is het ons niet duidelijk of er voor 2025 ook al budget moet komen en is het niet helder of en hoe een opstartbudget (maken website, promotie, juridische kosten, etc.) beschikbaar komt, of dat de opstartkosten gedekt moeten worden vanuit het in 2026 beschikbaar komende budget van 80.000 euro. Daarnaast horen wij graag hoe de financiering georganiseerd en geborgd wordt voor de periode na 2026.

Wij zien geen meerwaarde om budgetten te laten opsparen wanneer een bedrag van 80.000 euro niet volledig is besteed in de periode van een jaar. Wij stellen voor dat er op jaarbasis

maximaal 80.000 euro beschikbaar is aan budget en wanneer deze niet volledig wordt besteed deze het daaropvolgende jaar weer wordt aangevuld tot een bedrag van 80.000 euro.

Wij hopen dat bovenstaande reactie u helpt om een goed besluit voor te bereiden en de juiste kaders te stellen. Uiteraard zijn wij graag bereid een en ander verder aan u toe te lichten. Indien gewenst zijn wij als college bereid om op basis van de door u vastgestelde kaders handen en voeten te geven aan deze regeling.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,
J.J. Démoed A. Heijstee-Bolt

